

Д.е.н., професор Гармідер Л.Д., Степовик О.М.

ДВНЗ Дніпропетровського державного хіміко-технологічного університету,

Україна

РОЛЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У ФОРМУВАННІ ВЕНЧУРНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Альтернативою банківського кредитування інноваційної діяльності й одним з нових і перспективних напрямків діяльності комерційних банків в інноваційній сфері є їхня участь у венчурному фінансуванні. У зв'язку з особливими функціями венчурного капіталу й надзвичайно високими його інвестиційними ризиками (особливо на стадії розробки інновацій), банківський сектор не може розглядатися як один з найбільш активних учасників венчурного бізнесу.

Банківська присутність у ньому звичайно обмежується діяльністю невеликого числа спеціалізованих банків і підрозділів, зайнятих, як правило, фінансуванням впроваджувальних розробок по освоєнню інноваційних продуктів.

Нажаль, в Україні банківський сектор сьогодні орієнтується на великі інноваційні проекти, гарантом у кредитуванні яких виступає держава і які характеризуються швидкою окупністю, низькою ставкою рефінансування. Українські банки, як правило, надають кредити тим підприємствам, які мають значний досвід діяльності на ринках і стабільний дохід в останні роки своєї діяльності. У той же час, малі венчурні фірми, кооперативи та інші малі та середні організації, діяльність яких пов'язана з науково-технічною сферою, що відзначається значним ступенем ризику, залишаються поза полем зору інтересів більшості кредитних інститутів України. Початківці венчурного бізнесу не тільки не мають досвіду й

постійних прибутків, а й працюють зі значними ризиками, мають високий ступінь невизначеності кінцевого результату, упевненості в його потенційному використанні у виробничій сфері й можливості комерційної реалізації інноваційного продукту. Саме ці фактори стримують кредитування венчурного підприємництва й не сприяють широкому припливу кредитних ресурсів в інноваційну сферу [1].

Обмеженість фінансових ресурсів вітчизняних банків, не дають можливості активно приймати участь в фінансуванні венчурного бізнесу, кредитувати ключові складові інноваційної сфери економіки – малі венчурні підприємства, що істотно стримує їхній розвиток, гальмує економічний підйом всієї економіки. Зацікавити банки фінансувати діяльність венчурних підприємств дуже складно.

Незважаючи на те, що сьогодні вітчизняні банки поки що не прагнуть активно збільшувати обсяги своєї участі в операціях венчурного фінансування у зв'язку з їх підвищеною ризикованістю, провідні аналітики інвестиційного ринку України стверджують, що з розвитком інвестиційних кредитних організацій і загостренням конкуренції на ринку ситуація цілком може змінитися. Поки що банки не завжди є справжніми венчурними фахівцями, готовими йти на розумний ризик.

Розмаїття форм організації мікрокредитування залежить від конкретних економічних умов регіону, специфіки клієнтів і схем фінансування, але в умовах дефіциту фінансових ресурсів, матеріально-технічного забезпечення, відсутності підприємницького досвіду, вони стають єдиним можливим джерелом створення малих венчурних підприємств. Система мікрокредитування відкриває перед кредитною системою нові можливості для гнучкого й ефективного забезпечення розвитку венчурного підприємництва [2].

В Україні можна законодавчо дозволено стимулювання банківських і небанківських фінансових установ для розширення мікрокредитування та створення сприятливих умов для суб'єктів малого підприємництва щодо

отримання мікрокредитів. Крім того, доцільним є створення так званих «внутрішніх венчурів» або дочірніх структур банку.

Механізм інвестиційної діяльності внутрішнього банківського венчуру полягає в акумулюванні заощаджень населення й вільних ресурсів юридичних осіб за допомогою продажу сертифікатів (не цінних паперів) фонду з метою управління колективними інвестиціями. При цьому слід підкреслити, що застосування цього механізму вимагатиме відповідної зміни вітчизняного законодавства, оскільки на сьогоднішній день згідно з Законом України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», банки не можуть виконувати функції з управління активами венчурних фондів.

Чітке визначення та закріплення функцій суб'єктів запропонованої мережі венчурних фондів за участю банківських установ дозволить ефективно, координовано здійснювати як пряме, так і опосередковане регулювання венчурного бізнесу, створити відповідне інформаційне забезпечення та підтримку інвесторам, як на рівні регіонів, так і на загальнодержавному рівні, реалізувати диференційований підхід щодо фінансової підтримки державою учасників венчурного бізнесу.

Література;

1. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 608 с. – ISBN 966-613-042-4.
2. Кузнецова А.Я. Аналіз ринкових способів залучення фінансового капіталу під дослідницькі проекти // Вісник Львівського університету. – Львів, 2001. – Вип. 30. – С. 192-197.